

le monde de l'ESPERANTO

numéro
586

15 décembre 2013

DOSSIER

Un vent nouveau pour l'UEA ?

PAGE 6

ACTUALITÉS

Disparition d'Albert Jacquard

PAGE 5

espéranto
France

4,50 €

- L'actualité de l'espéranto
- La vie de l'association
- Culture et voyages

éditorial • frontartikolo

A l'horizon 2015, le Mondial d'Espéranto à Lille ! Sa préparation a été confiée à Espéranto-France par l'association mondiale d'espéranto UEA. Nous vous présentons ici brièvement les orientations actuelles de l'UEA, avec la répartition des tâches au sein du nouveau bureau et la stratégie envisagée pour les prochaines années. Pas de place pour entrer dans les détails, nous reviendrons sur cette association dans les prochains numéros. Naturellement, si vous n'êtes pas encore membre, ce serait bien d'adhérer à l'UEA. Il y a actuellement une formule d'adhésion intéressante pour la catégorie MJ (membre avec l'annuaire). Sans supplément de cotisation, il est possible de lire la revue Esperanto sur Internet.

2015, c'est (presque) demain ! Beaucoup d'entre vous vont s'investir dans l'organisation du congrès. Vous avez certainement à cœur de faire du 100ème congrès un événement exceptionnel. Vous pouvez dès maintenant vous proposer pour une tâche particulière et envoyer vos idées novatrices ou plus classiques au trio cordonnateur. Et n'hésitez pas à participer aux stages de formation pour parfaire votre niveau linguistique, pour traduire ou interpréter, pour guider des excursions...

Belle fête Zamenhof, joyeuses fêtes de fin d'année et très heureuse année 2015 moins 1 !

Claude Nourmont, rédacteur en chef

C ele al 2015, la tutmonda kongreso de Esperanto en Lille ! Espéranto-France ricevis la taskon prepari ĝin por la tutmonda Esperanto-Asocio UEA. Ĉi tie ni mallonge prezentas la aktualajn orientiĝojn de UEA, kun la dispartigo de taskoj interne de la nova estraro kaj la strategio antaŭvidata por la venontaj jaroj. Mankas loko por eniri detalojn, ni pluprezentos la asocion en la venontaj numeroj. Kompreneble se vi ankoraŭ ne estas membro, estus bone aliĝi al UEA. Nun estas interesa formulo por la kategorio MJ (membro kun Jarlibro). Sen aldona pago, eblas legi la revuon Esperanto sur la interreto.

2015 estas (preskaŭ) morgaŭ ! Multaj el vi engaĝiĝos en la organizado de la kongreso. Certe vi deziregas strebi al tio, ke la 100^a UK estu escepte elstara evento. Jam nun vi povas proponi vin por specifa tasko kaj sendi viajn novigajn aŭ pli klasikajn ideojn al la kunordiganta trio. Kaj ne hezitu partopreni en klerigaj staĝoj por plibonigi viajn lingvokonojn, pri tradukado aŭ interpretado, pri ĉiĉeronado de ekskursoj...

Belan Zamenhof-feston, ĝojajn jarfinajn festojn kaj ege feliĉan jaron 2015 minus 1 !

Claude Nourmont, ĉefredaktoro

ACTUALITES

► Disparition d'Albert Jacquard p.5

DOSSIER

► Ĉu nova vento en UEA ? p.6

ASOCIA VIVO

► Encore un projet Grundtvig p.11

CULTURE

► Brasensa balado p.17

VOYAGE

► Soĉi, en suda Rusio p.19

Revue d'espéranto fondée en 1908, éditée par Espéranto-France, 4 bis rue de la Cerisaie, F-75004 Paris

Tél. 09 51 77 18 33 - www.esperanto-france.org

Tout (sauf réd.) : info@esperanto-france.org

Trimestriel : 4 n° par an - Dépôt légal à parution

Tous droits de reproduction réservés

Les opinions exprimées n'engagent que leurs auteurs et ne représentent pas nécessairement celles de l'association ou de la rédaction.

Directeur de publication : A. Rousseau

Rédacteur en chef : Claude Nourmont

mondo@esperanto-france.org

Envoi des articles 1 mois avant parution

Ont aussi participé ou contribué à ce numéro : Hussein Al-Amily, S. Barrier, F. Bartsch, B. Behra, JM Cash, R. Coquisart, X. Dewidehem, J. Dumoulin, J. Hédoux, S. Lafargue, J. Le Puil, F. Lévêque, D. Loison, F. Martorell, B. Moon, L. Patas d'Illiers, P. Pellicier, M. Rivière, B. Robineau, D. Ševčenko, R. Triolle, E. Wald, Q. Weber-Seban. Merci à eux ! Photos : FEI, B. Flochon, Interkant', F. Lo Jacomo, F. Martorell, B. Moon, D. Ševčenko.

Publicité/annonces : à la rédaction

Abonnement : 1 an (4 n°) : 18€ à

Espéranto-France

Impression : IPPAC, Langres (52),

membre de Imprim'vert

Imprimé en décembre 2013

Mise en page : Bruno Flochon

ISSN 1628-1942 - Commission paritaire : en cours

Ce dessin est reconnaissable par certains téléphones mobiles et permet de se connecter au site internet indiqué par le code.

Le code ci-dessous indique le site d'Espéranto-France.

Une étoile pour l'Espéranto

C'est en vacances à Cuba, sur un bateau de pêche, que le cuisinier suédois Sayan Isaksson eut l'idée de créer son propre restaurant, pour y servir une cuisine internationale, sans frontières. Il décida de l'appeler Esperanto, à cause du roman l'Alchimiste, du romancier brésilien Paulo Coelho, où l'espéranto est décrit comme le langage de l'univers. Le restaurant Esperanto est installé dans un ancien théâtre de Stockholm. Il s'inspire largement des gastronomies scandinaves et japonaises.

Les deux menus sont rédigés en suédois et en anglais, mais pas en espéranto.

Et à 243€ ou 325€ boissons comprises, ils ne sont pas à la portée de tous les espérantistes !

Le guide suédois White Guide a déclaré en 2013 que ce restaurant était le meilleur de Suède.

Depuis 2007, dans le guide Michelin des principales villes d'Europe, l'Espéranto détient une étoile.

Laure Patas d'Illiers

Mundolingua

Sur près de 170 m², l'exposition permanente sur le langage, les langues et la linguistique Mundolingua propose une visite agréable et originale, grâce à ses nombreuses alcôves thématiques.

L'inauguration a eu lieu le vendredi 11 octobre à 16h. Les trois étages étaient pleins à craquer. Le musée est ouvert depuis le 12 octobre 2013.

Espace unique en Europe, Mundolingua est un véritable espace de découvertes ouvert à tous, qui révèle de façon ludique au grand public les secrets des linguistes et les clefs du langage. Le site est magnifique : caves voûtées, pierres apparentes et palettes vernies sont en harmonie.

La langue internationale espéranto y est mise à l'honneur au rayon « langues inventées ».

Adresse : 10 rue Servandoni à Paris 6e
Pour en savoir plus : www.mundolingua.org

(info : Didier Loison)

en bref ● mallonge

● LES ÉMISSIONS EN ESPÉRANTO DE RADIO LA HAVANE ONT 25 ANS

Radio Habana Cuba (RHC) est la radio cubaine internationale. Fondée en 1961 et basée à La Havane, elle diffuse en neuf langues (espagnol, anglais, français, portugais, créole, guarani, quéchua, arabe, espéranto) des programmes destinés à une audience internationale.

Les émissions en espéranto de Radio La Havane, diffusées depuis 1988 chaque dimanche sur les ondes courtes et depuis 2004 par Internet, (www.radiohc.cu/eo/index.php/sono.html et www.ameriko.org/eo/rhc) ont un contenu équilibré de nouvelles de Cuba, de nouvelles du monde espérantophone et de musique.

Les émissions du 8 et du 15 septembre dernier ont rappelé la date anniversaire des émissions en espéranto, qui ont eu 25 ans le 11 septembre 2013 et ont consacré une partie de leur temps à diffuser des fragments mémorables de leur histoire. (info : J.-M. Cash)

● RÉUNION DE COMMERÇANTS ESPÉRANTISTES À SUZHOU

45 espérantistes de Chine, mais aussi de Corée, Brésil, Australie et Iran se sont réunis les 2 et 3 novembre à Suzhou (près de Shanghai) pour la 7e assemblée annuelle du Club chinois des commerçants espérantistes (Cina klubo de E-komercistoj).

(E. Arbaro)

● DU BOTTLE ROLL ART... EN ESPÉRANTO !

L'artiste-peintre Philippe Antigny (alias O-Ap), créateur d'une technique nouvelle de peinture, le « Bottle Roll Art » (où une bouteille devient un pinceau) a fait traduire une partie importante de son site en espéranto. Amis de l'art, allez le voir !

Lien : <http://art2oap.free.fr>

(Info : E. Arbaro)

Disparition d'Albert Jacquard

Nous avons eu la tristesse d'apprendre le décès d'Albert Jacquard, survenu le 11 septembre à l'âge de 87 ans. Spécialiste de la génétique des populations, il s'était illustré dans de nombreuses causes, entre autres la défense de l'espéranto.

Il avait accepté d'être membre du comité d'honneur du congrès mondial de Montpellier en 1998.

En 2004, il parraine avec Edgar Morin la liste Europe - Démocratie - Espéranto pour les élections du Parlement européen. « L'élargissement de l'Europe, écrit-il, rend de plus en plus évidente la nécessité d'une langue commune. Cette langue ne peut être celle d'une des

nations participantes, ce serait créer un déséquilibre générateur de frustrations. L'adoption de l'espéranto est la solution la plus raisonnable. J'apporte donc mon soutien à la liste électorale qui propose ce projet. » Il renouvellera son soutien à EDE en 2009.

Il exprime clairement son opinion sur l'espéranto lors d'une série d'émissions sur France Culture en juillet 2004. En 2006, Albert Jacquard écrit la postface de la 10e édition du Cours Rationnel d'Espéranto, édité par SAT-Amikaro.

En 2011, Albert Jacquard accepte de parrainer la campagne nationale « L'espéranto au bac ! », qui demande « que l'espéranto soit ajouté à la liste

des langues admises en tant qu'option au baccalauréat » en ces termes :

« Je reçois comme un honneur la proposition que me font les deux associations Espéranto-France et SAT-Amikaro de parrainer cette pétition en faveur de l'espéranto. Je souhaite que l'enseignement de l'espéranto soit officialisé par les autorités de nombreux pays. Un jour viendra où tout être humain saura utiliser l'espéranto comme un instrument de mise en commun. Développer l'usage de l'espéranto est un moyen de préserver l'avenir du français. »

C. Nourmont

60 ans de collaboration sino-islandaise

Le 28 octobre a eu lieu à l'Université des Langues Etrangères de Beijing (Pékin) une rencontre autour d'un livre paru pour fêter les 60 ans de la création de la Société culturelle islando-chinoise. L'espéranto a été un des vecteurs les plus importants dans le rapprochement de ces deux pays et dans la création de la Société, notamment par le biais du journal espérantophone *El popola Ĉinio* (De la Chine populaire), créé en 1950 et qui existe encore aujourd'hui sur Internet (<http://www.espero.com.cn>) et qui fut l'un des premiers liens entre la jeune République populaire et l'Islande. En 1952, personne en Chine ne parlait islandais. Deux langues ont servi de pont entre les deux cultures, l'anglais et l'espéranto. Beaucoup d'espérantistes et de cadres du mouvement espérantophone chinois furent donc invités à la rencontre.

Plus d'informations (en espéranto) : http://esperanto.china.org.cn/2013-10/31/content_30458899.htm.

(E. Arbaro)

Un essai du « Hector Hodler » philippin

Albert Stalin T. Garrido, un jeune Philippin de 15 ans, secrétaire de la toute jeune Association philippine des jeunes espérantistes (Filipina esperantista junulara asocio, FEJA), nous offre dans un essai publié sur le net et notamment sur le journal en ligne *Libera folio* (<http://www.liberafolio.org/2013/cu-filipinoj-jam-pretas-por-la-internacia-lingvo>), un regard neuf sur le mouvement espérantiste philippin. Depuis quelques mois, de jeunes Philippins ont en effet appris l'espéranto par eux-mêmes et sans se connaître les uns les autres (l'association adulte étant inactive depuis quelques années).

M. Garrido s'y demande notamment si apprendre l'espéranto est bien utile dans un pays en proie à la pauvreté. Écrit le 28 octobre, cet essai n'en est que plus poignant aujourd'hui, après le passage du typhon Haiyan (nommé Yolanda aux Philippines) qui a fait plusieurs milliers de morts. Pour lui, si l'espéranto ne donne pas d'argent (et après Haiyan, on peut ajouter de la nourriture ou des médicaments), il a quand même beaucoup à offrir :

amitié, intercompréhension, égalité linguistique... Oui, l'espéranto a un avenir aux pays des 7000 îles !

Une vision optimiste qui fait du bien !

(E. Arbaro)

L'ENA pour tous !

Une nouvelle association spécialisée espérantiste vient de voir le jour, l'Association de numismatique de l'espéranto (Esperanto Numismatika Asocio, ENA). Cette association a pour but de regrouper tous les passionnés de monnaies, médailles et autres moyens de paiement ayant trait à l'espéranto ou à l'Espérantie et de faire connaître l'espéranto parmi les numismates. L'adhésion à l'ENA est gratuite. L'association est aussi complètement horizontale, sans président ni conseil d'administration. Les rédacteurs de sa revue trimestrielle (*Esperanta numismatiko*), elle aussi gratuite, sont tous les membres de l'ENA (bien entendu l'adhésion ne contraint pas à l'écriture d'articles).

Pour plus d'informations ou une adhésion, envoyez un courriel à bert.boon@skynet.be (ou lisez la p. 70 du *Jarlibro 2013* de UEA).

(Info : E. Arbaro)

Juste un aperçu de l'UEA, l'association mondiale d'espéranto, dont Esperanto-France organisera le 100e congrès en 2015. Un nouveau bureau, de nouvelles orientations. Mais aussi des activités traditionnelles et bien rodées, comme le réseau de délégués répertoriés dans le Jarlibro (annuaire). Dans le cadre du congrès mondial, beaucoup d'associations thématiques qui travaillent en collaboration avec l'UEA tiennent leur AG et proposent aussi des forums ouverts à tous. Nous en donnons quelques exemples ici. Dans le prochain numéro, les activités au siège à Rotterdam et l'évolution de la nouvelle stratégie de l'association.

ĈU NOVA VENTO EN UEA ?

La komitato de Universala Esperanto-Asocio (UEA) elektis ĉi-somere dum la monda kongreso en Rejkjaviko novan estraron kaj akceptis novan laborplanon. Inter la ĝisnunaj decidoj estas kreado de konsilio, renovigo de la retpaĝaro kaj ŝanĝo de redaktoro de la revuo. Ĉiun duan monaton venas raporto pri la laboroj de la diversaj estraranoj.

Sinprezento de la nova Estraro de UEA en la 98-a UK en Rejkjaviko estas videbla en la Reta Kinejo de UEA ĉe <http://www.youtube.com/watch?v=tm-JLxHZP6Y> kaj ĉe <http://www.youtube.com/user/UEAviva>

Jam novajn aspektojn oni vidis en la fermo, kiu havis malpli pezan formon ol antaŭe. Simbola novaĵo: post la fermo de la kongreso la nova estraro aparte salutis ĉiujn kongresanojn, kiel montriĝas sur la supra bildo.

En préparation, les prochains dossiers

LME 587 : humour et espéranto

Envoyez vos contributions à
mondo@esperanto-france.org

Respondecoj de la novaj UEA-estraranoj

Mark Fettes (prezidanto) gvidas la subteamon « Mastruma Evoluo ». Temas pri strategia laborplano, financo, Centra Oficejo, kongresa politiko, TEJO, CED, uea.org.

Martin Schäffer (ĝenerala sekretario) zorgas pri komitato, komunika politiko, delegita reto, financo kaj administrado (kunlabore kun Fettes).

Stefan MacGill (vicprezidanto) gvidas la subteamon « Movada Evoluo »: kapabla agado (ILEI, edukado.net, aktivula trejnado), komisionoj pri Oceanio kaj Afriko.

José Antonio Vergara, subteamo « Konsciigo », kunordigas Tutmondan Inform-Reton (TIR), fakan agadon, Terminologian Esperanto-Centron (TEC), IKU, TEJO kaj CED (kunlabore kun Fettes).

Stefano Keller gvidas la subteamon « Monda Evoluo » pri konsciigo, komisiono pri rilatoj kun Internaciaj Organizaĵoj (KRIO), Ĝemelaj urboj.

Barbara Pietrzak respondecas pri Kultura evoluigo (i.a. Akademioj Lingva kaj Literatura, Belartaj Konkursoj), komisionoj pri Eŭropo kaj Mezoriento/Nord-Afriko.

Lee Jung-kee estas estrarano pri kapablo (kunlabore kun MacGill), novaj landaj asocioj, komisiono pri Azia Esperanto-movado, E-Centroj.

Koncize pri la nova plano

Konsciigo

- Modernigi la publikan bildon pri Esperanto
  - modernaj informiloj kaj informstilo, uzeblaj ĉiunivele
  - lingvopolitika profilo de UEA, precipe por neregistaraj organizoj
- Krei multlingvan retan de subtenantoj
  - Tutmonda Amikaro de Esperanto - kun regulaj novaĵoj, invitoj al subtana agado
  - komunaj kampanjoj kun aliaj neregistaraj organizoj
- Varbi, trejni, interligi aktivulojn
  - Tutmonda Inform-Reto (TIR) kiu

funkcias landnivele kaj internacie
- aktivula trejnado – pri informado, eksteraj rilatoj, lingvopolitiko

Kapabligo

• Multigi trapasantojn de kursoj kaj ekzamenoj
- informi, raportoj, vaste reklami ŝancojn plukleriĝi, ekzameniĝi
- detalaj priskriboj de sukcesaj modeloj, por imitado/adaptado

• Disvastigi aktivulan trejnadon
- instruista trejnado – en Poznan, aliloke ; ekstermovada agnosko
- modelaj kursoj, seminarioj (retaj, ĉeestaj) ; reto de trejnantoj

• Emfazi tutmondecan edukadon
- elstarigi edukadon de Esperanto en informado, eksteraj rilatoj
- plifortigi lokan, landan, internacian agadon pri tutmondeca eduko (artikoloj, rubrikoj, prelegoj, seminarioj, filmprezentadoj, libroj k.s.)

Komunumo

• Renovigi, popularigi servojn de UEA
- libroklubo lige kun la Libroservo ; perreta kongresa partopreno
- re-orienti la revuon en kombino kun nova retejo, retaj komunikoj

• Faciligigi partoprenon en kulturaj, fakaj agadoj
- modernigi Delegitan Reton ; komuna rimedaro por fakaj asocioj
- rekoni, iniciati, subteni projektojn kun tutmonda partopreno

• Disvolvi solidaran helpagadon
- raportoj pli amplekse, hom-detale pri agado de la fondaĵoj
- krei retpaĝaron kiu faciligas starigon de novaj projektoj, partnerecoj, konkretaj formoj de subteno trans naciaj limoj

Kunordigo

• Pli bonigi kaj disvolvi la organizan kernon

- nova Konsilio por kunlabori kun la Estraro kaj Oficejo
- klara strategio, konstanta komunikado je ĉiuj niveloj

• Profundigi kunlaboron kun landaj asocioj
- landaj laborgrupoj por kunlaboro UEA - ILEI - TEJO landnivele
- komuna membro-varbado, trejnado, ktp ; regiona kunlaboro

• Plisaniĝi kaj plivastigi la financojn
- modernigi la teknikan bazon de la administrado kunligite kun la kreo de nova retpaĝaro
- pli aktiva, sistema, krea varbado de membroj, donacoj, subvencioj

Temfokuso

• 2013-14 : pretigi la fundamenton
- vasta diskonigo de la Strategia Laborplano, ellaboro de subplanoj

- Konsilio, novaj retejo+revuo, aktivula trejnado, aktivulaj retejoj

• 2014-15 : Montevideo 60-jara
- bilanco de eduka, kultura, scienca agado el lastaj 60 jaroj
- Centro por Kultura Evoluigo: novaj projektoj, edukaj agadoj

• 2015-16 : Jaro de la Lernanto, lingva justeco
- novspecaj kursoj, renkontiĝoj, manieroj aktivigi lernantojn
- informkampanjo pro nova Indekso pri Lingva Justeco

Por pli da informoj, legu la tutan laborplanon ĉe www.uea.org/pdf/Strategia_laborplano_de_UEA_2013-2017.pdf

Internacia Fervojistista Esperanto-Federacio

E kde 1953, IFEF estas aliĝinta faka asocio de UEA. IFEF antaŭlonge elektis al si la sloganon: « La fervojoj kunligas la landojn, Esperanto la popolojn ». En 1949, en la dana urbo Aarhus okazis la unua IFEF-kongreso. Ekde tiu jaro IFEF aranĝas sian kongreson ĉiujare. La asocio faras rimarkindan fakan laboron, aparte pri terminaro.

Dum la UK en Rejkjaviko okazis kiel kutime kontaktkunveno de IFEF. Partoprenis ĝin 15 homoj el 8 landoj. La vicprezidantino de IFEF, s-ino Sylviane Lafargue bonvenigis la partoprenantojn kaj legis la salutvortojn de la prezidantino s-ino Rodica Todor. Ŝi raportis pri la lasta IFEF-kongreso, okazinta en majo en Francio (vidu LME 584/585) kaj prezentis klarigojn pri la venonta kongreso en Italio. Fine oni diskutis pri la ebleco kontaktigi fervojistojn kaj gejunulojn. Fakekskurso ne okazis pro manko de fervojaj instalaĵoj en Islando, tamen kelkaj gekongresanoj malkovris etan lokomotivon en la haveno de Rejkjaviko.

Sylviane Lafargue

Services à la carte depuis plus de 100 ans !

Avec l'arrivée d'Internet, de nombreuses possibilités se sont ouvertes à tout un chacun

pour recevoir des informations ailleurs que sur son lieu de vie. Mais savez-vous que depuis 1906, les espérantistes jouissent de la possibilité d'avoir tous renseignements concernant le commerce ou le tourisme ? Quatre mois après la fondation de l'UEA, il y a déjà 200 délégués-consuls et 180 délégués adjoints. En 1952, ils sont 1025 dans 61 pays, en 1973

1378 dans 65 pays et actuellement en 2013 on compte dans 98 pays, 1556 délégués, 95 délégués adjoints, 1185 délégués spécialisés et 35 jeunes. Difficile de tenir le décompte des services rendus, car n'importe quel membre de UEA (et de plus en plus n'importe quel espérantophone) peut faire appel aux services (gratuits) d'un délégué, sans doute des milliers chaque année.

Tout membre de l'UEA peut faire acte de candidature et représenter dans sa

ville l'Organisation Non-Gouvernementale. Les délégués sont parmi les plus actifs, ils font des cours, organisent

des conférences, des tournées, militent dans d'autres associations. Les délégués spécialisés répondent à des questions de droit, économie, langues, religions, histoire, enseignement, médecine mais aussi philatélie, apiculture, protection de la nature, médecines douces, etc. Tous sont répertoriés dans

un annuaire de poche, véritable mine d'or !

Rendre des services

A quoi sert un délégué ? à rendre des services personnels, par exemple servir d'interprète lors d'une panne au fin fond de la Finlande, trouver un stage en Chine ou à l'époque du rideau de fer, faire ouvrir le consulat d'Espagne

(en 1968, sous Franco) pour que des Tchèques puissent avoir un visa afin de pouvoir participer au congrès mondial. L'ancien ambassadeur d'Australie, Ralph Harry, reconnaissait qu'il valait mieux faire appel au délégué qu'aux services culturels de l'Ambassade pour trouver un professeur de piano pour sa fille ou dénicher le meilleur troquet !

Un rôle d'intermédiaire

Le délégué sert souvent d'intermédiaire pour des associations ou personnes qui font des recherches sur la situation dans d'autres pays, par exemple, le droit des animaux, la politique linguistique dans les anciennes républiques de l'URSS, les possibilités d'adoption etc. Notons le rapport quotidien d'un Japonais après la catastrophe de Fukushima vue à travers le vécu de Japonais et non par les yeux d'un journaliste étranger.

Les espérantophones, avec l'utilisation d'une langue commune équitable ont ouvert la voie aux échanges internationaux, à eux de les faire fructifier.

Renée Triolle
délégué coordinateur pour la France.
triolle.renee@wanadoo.fr

Ligo de Samseksamaj Geesperantistoj (LSG)

Dimanĉon, la 21an de Julio 2013 okazis jarkunsido de la Ligo de Samseksamaj Geesperantistoj (LSG) dum la UK. Krom la kutimaj tagorderoj komunaj por ĉiuj asocioj, menciindas du aferoj en la kampo «eksteraj rilatoj».

Unue, LSG kutimas aranĝi eksteran kunvenon ĉe loka GLAT(*)-asocio. Tio estis okazo por la LSG-anoj ekkoni lokajn kondiĉojn por la GLAT-personoj en la UK-lando.

Tiu kunsido ankaŭ ebligis varbi pri Esperanto ĉar la gastigantoj aŭdis Esperanton el plurlandaj partoprenantoj kaj ricevis donace Esperantan originalan

literaturan libron por sia biblioteko.

Due, LSG publikigis rezolucion por gratuli la urbestron de Rejkjaviko, okaze de lia reago pri la ĝemela urbo Moskvo, pro la rusaj leĝoj kaj eldiroj kontraŭ GLAT-raĵtoj.

El la rezolucio :

En la jaro 2010, la islanda parlamento Alþingi unuanime akceptis leĝon kiu ebligas interedziĝon sendepende de la sekso de la partneroj. La samseksaj kaj aliseksaj paroj ĝuas la samajn privilegiojn, sed ankaŭ devojn, fariĝante tiel vera kaj respektata parto de la islanda socio. Unu jaron pli frue Jóhanna Sigurðardóttir fariĝis la ĉefministro

de Islando – ŝi estis la unua malferme samseksama persono en la mondo kiu okupis postenon de ŝtata ĉefministro.

Nian apartan admiron vekas la sinteno de la urbestro de Rejkjaviko, Jón Gnarr, kiu senhezite montras sian subtenon al la geĵaj rajtoj.

Tiu rezolucio publikigis en (angla-lingva) islanda gazeto por turistoj «The Reykjavik Grapevine» dum la GLAT-fiera festo kiu okazis en aŭgusto preskaŭ tuj post la UK.

Didier Loison

(*) Geja, Lesba, Ambaŭseksama kaj Transgenra

ATEO : Ateista Tutmonda Esperanto-Organizo

Comme chaque année, le congrès mondial d'espéranto a été l'occasion de proposer de multiples activités en espéranto dont celle de l'association des athées espérantophones. On a pu débattre de la situation religieuse en Islande. C'est au travers de l'association islandaise « Sidmennt » qui œuvre pour la séparation de l'Église et de l'État et de sa présidente, Hope Knútsson, invitée à cette occasion que s'est tenue cette conférence-débat. En Islande, la religion luthérienne est la religion de l'État. De ce fait, elle perçoit des subventions qui lui permettent d'entretenir les églises mais aussi d'organiser les cérémonies funéraires, les confirmations des enfants lors de grandes fêtes annuelles... C'est avec beaucoup d'intérêt que les participants ont écouté l'exposé de Hope Knutsson, cette mère de deux enfants qui, le moment venu, ont refusé de faire leur confirmation au grand dam de leur entourage.

Des enfants pas décidés à faire comme tout le monde

Pour ne pas isoler ces enfants qui n'étaient pas décidé à faire « comme tout le monde », Hope Knútsson a créé une association « Sidmennt » destinée à regrouper les familles concernées par le problème. Elles ont commencé à organiser des cérémonies laïques, humanistes et citoyennes qui au fil des années ont pris de plus en plus d'ampleur. Dans le même temps, elles n'ont eu de cesse d'interpeller les pouvoirs publics et de réclamer la neutralité de l'État en matière religieuse, exigeant l'abandon de la notion de religion d'État et la mise en place d'un gouvernement laïc au sein d'une constitution modifiée.

Un combat pour la laïcité

Vingt-cinq ans plus tard, en janvier 2013, une loi est votée qui octroie des

subventions, après examen du dossier, à toute organisation religieuse ou a-religieuse qui en fait la demande. Ce n'est pas la création d'un État laïc, loin s'en faut, mais c'est une première étape sur laquelle Sidmennt compte bien s'appuyer, pour continuer son combat pour la laïcité.

Le débat qui s'ensuivit a surtout porté sur l'intérêt d'organiser de telles cérémonies. Est-il bien utile de reprendre le style d'organisation de ces fêtes

religieuses et de l'adapter sur le mode laïc ? Ne vaudrait-il pas mieux les ignorer en leur tournant carrément le dos ? Certains le font nous a assuré Hope Knútsson...

Cette conférence faite en anglais et traduite en espéranto devant un public constitué de nationalités aussi bien européennes, américaines qu'asiatiques, a permis de mieux connaître le fonctionnement religieux de l'Islande.

Martine Rivière

Esperantista Kat-amikaro - Rondo Kato

Cu la katoj parolas esperante? » eble sin demandis homoj kiuj fondis asocion sub la nomo Esperantista Kat-amikaro / Rondo Kato en la jaro 1986. Respondo estas, ke ĝi kunligas kat-amantojn el la tuta mondo.

Tiu faka asocio regule kunvenas dum la ĉiujara universala kongreso. Trifoje jare aperas reta bulteno « Novaĵletero de Esperantista Kat-amikaro / Rondo Kato kaj ekzistas paĝo Rondo Kato en Facebook (jam 110 personoj ŝatas la paĝon).

La bulteno raportas pri diversaj informoj pri katoj kaj pri anekdotoj senditaj de la membroj de la asocio. Kelkaj ekzemploj ĉi-sube:

- Blinda hundo kiun gvidas katino (el

Britio)

- Kato savis la vivon de infano (el Aŭstralio)

- Kato kiu eniras ĉiumatene en urbodomon (el Nederlando) kaj multaj aliaj ...

Legeblas ankaŭ legendoj pri katoj (Kato en Vjetnamio), la julkato kaj aliaj ...

Prezidas la asocion Marjorie Boulton, sekretarias Ingrid Nāsholm, la bultenon redaktas Francisco L. Veuthey.

En la jaro 2006, Esperantista Kat-amikaro / Rondo Kato iĝis kunlaboranta asocio de UEA. Kiel lastajn vortojn, ni citu tiujn de la sekretariino: « Katoj multe gravas al ni. Ili donas al ni amon, ĝojon kaj trankvilon » !

Raymonde Coquisart

La komitato de UFE komunikas

Informoj pri niaj aktivaĵoj

Post la lasta kunsido de la komitato de UFE la 20an de oktobro 2013, estas tempo scii kiuj projektoj finiĝis, aktualas kaj sekvos. Jen kelkaj el ili.

- Espéranto-France reeldonis la faldfolio *Langue équitable* : 20 000 ekzempleroj presitaj.

- Por la UK 2014 Susanna klopodas organizi grupvojaĝon en Argentinon.

- Prelegturneja plano por 2014 :
- Ĉinino Ĝoja de la 16a de novembro ĝis la 1a de decembro.

- Aprilo : Mikaelo Lineckij, el Ukrainio.

- Aprilo-majo : Miguel Angel Gonzalez Alfonso, el Kubo.

<http://esperantofrance.org/conferences>
Yves Nicolas estas la komisiito de Espéranto-France pri prelegturneoj kaj estas dankita pro la laboro farata.

- Trejnado de instruantoj
Kvinpetalo (Bouresse) organizos trejn-sesion pri instruado kun Katalin Kovats de la 14a ĝis la 18a de aprilo 2014.

- Trejnado de ĉiĉeronoj
Kvinpetalo (Bouresse) proponas staĝojn pri ĉiĉeronado. Catherine Kremer pretas gvidi.

- Preparo al ekzamenoj de FEI ankaŭ en Kvinpetalo.

Aliaj decidoj de la komitato

- Servilo
Necesas havi pli potencon servilon, por Susanna, la kasistoj, la informadikistoj. Nun estas optika fibro, la reto estas dekoble pli rapida. Tial la komitato decidis, ke Espéranto-France aĉetu

servilon por la sidejo. Estos pli rapide kaj pli sekure (ekostos ekzakta kopio de la datumoj ĉe aliloka sekurservilo).

- Ĝemelurboj
Dum la UK 2012 UEA decidis, ke ĉiu landa asocio havu reprezentanton pri la projekto. Raymonde Coquisart estas nun la komisiito de Espéranto-France pri ĝemelurboj. La celo estas instigi al ĝemeligado de urboj aŭ plifortigo de la rilatoj inter jamaj ĝemelurboj. Estu paĝo pri tio en la retejo <http://esperantofrance.org/ĝemelajurboj>.

- Landa kongreso en 2014
Rodanalpa Federacio proponis organizi landan kongreson en la urbo Chambéry, de la 30a de majo ĝis la 1a de junio 2014 kaj post prezento la komitato unuanime

akceptas. Detaloj pri la programo ĉe aliaj paĝoj de tiu ĉi numero.

- Informado

Espéranto-France partoprenu en la lingva foiro Expolangues de la 5a ĝis la 8a de februaro 2014 laŭ similaj kondiĉoj kiel en 2013. Espéranto-France partoprenu kun FET, JEFO, pariza grupo de SAT-Amikaro en la Fête de l'Humano 2014 kaj dediĉu al tio 850 €. Kiel pri Expolangues okazu preparkunveno pri Fête de l'Humano.

La venonta komitatokunsido okazos dimanĉon la 19an de januaro 2014, kun laborgrupoj sabate la 18an posttagmeze.

Interkultura Edukado, defio por diverseca Eŭropo

IDEO - bona fino !

La 14an de oktobro venis bonega novaĵo, la franca agentejo pri Grundtvig-aj projektoj akceptis nian finan raporton. Nia raporto pri la projekto « Interkultura Edukado, defio por diverseca Eŭropo » estas kontentiga. Ŝajne la objektivoj de la kandidatiga dosiero estis atingitaj, t.e. doni eŭropan dimension al interkultura edukado. La multnombraj interŝanĝoj inter lernantoj kaj ilia partopreno en la movoj estas pozitiva punkto. Ili tiel povis plibonigi sian konon de la partneraj landoj kaj ankaŭ de nepartneraj landoj partoprenante en la renkontiĝoj. La menciitaj retpaĝoj estas informriĉaj (kun atelieroj, raportoj,

ktp.) kaj donas precizajn ekzemplojn pri agadoj por helpi la lukton kontraŭ diskriminacioj. Estis bona organizado kaj efika komunikado inter la partneroj, kio helpas al pluaj interŝanĝoj. Estas gravaj postaj efikoj, nome interesigo de aliaj strukturoj kaj jam faritaj kontaktoj kun aliaj eŭropaj asocioj por daŭrigi la interŝanĝojn post la institucia fino de la projekto.

(por detaloj pri la projekto, vidu la raportojn en LME 584-5)

Education interculturelle en Europe

Encore un projet Grundtvig...

Pendant l'été, une bonne nouvelle est tombée pour Espéranto-Jeunes. Le projet «Le bénévolat comme facteur d'évolution personnelle : comment s'améliorer ? » (Volontulodo kiel persona pluevoluigo: kiel pliboniĝi?), pour lequel l'association avait déposé sa candidature en partenariat avec les organisations de jeunes espérantistes néerlandaise, écossaise, polonaise, ainsi qu'avec EDE, a été approuvé pour recevoir des fonds européens dans le cadre d'un partenariat éducatif Grundtvig. Deux organisations italiennes, qui étaient sur liste d'attente (Centro-Esperanto Torino et ARCI Esperanto) viennent d'être retenues pour le projet. Le projet vise donc à aider des jeunes espérantistes à prendre conscience des compétences acquises pendant leur engagement associatif et à les mettre en valeur. C'est l'association Nederlanda Esperanto-Junularo qui est le coordonnateur du projet.

Le projet, accepté en juillet 2013, durera jusqu'au 31 juillet 2015. Il prendra la forme de séminaires organisés pendant des rencontres espérantistes, la première étant JES, en Pologne, au jour de l'an. Les participants à ces séminaires pourront échanger sur leurs expériences et les bonnes pratiques et participeront à des sessions de formation. Cette collaboration montre les liens qui existent déjà entre les organisations de jeunes espérantistes et contribuera à renforcer ces liens.

Avant le premier séminaire, nous avons déjà commencé à travailler, pour l'instant principalement par internet. Plusieurs représentants des différentes organisations se sont aussi rencontrés pour une petite réunion pendant l'UK à Reykjavik. En France, le coordonnateur est Quentin Weber-Seban, trésorier d'Espéranto-Jeunes, mais toute l'association est impliquée. Ainsi, le 5 novembre, le président nouvellement élu David Hauser a participé à une réunion d'information de l'agence française responsable du programme Grundtvig, Europe-Éduca-

tion-Formation-France.

Il y aura au minimum six rencontres internationales pour ce projet, principalement dans le cadre de congrès et autres événements espérantistes, la formation étant essentiellement orientée sur les thèmes suivants :

- l'organisation d'événements,
- le travail en équipe, les équipes intercul-

Programme d'éducation et de formation tout au long de la vie

- turelles, la gestion des bénévoles,
- la mercatique,
- la gestion financière et l'acquisition de moyens financiers,
- les capacités de négociation.

Quentin Weber-Seban,
coordonnateur du projet

Et un autre partenariat éducatif Grundtvig !

L'association Eurokka a été retenue pour un partenariat éducatif Grundtvig avec 5 autres associations : Bjalistoka Esperanto-Societo (association coordonnatrice), Triesta Esperanto-Asocio, Verĉela Esperanto-Grupo, Skota Esperanto-Asocio et Esperanto-Klubo de Visaginas Asorti.

Le responsable pour Eurokka est Floréal Martorell, son président. Le thème du projet est « Du local au mondial : Les nouveaux défis du volontariat ».

Le projet prendra fin le 31 juillet 2015.

Les objectifs du projet sont de renforcer l'action locale par une ouverture sur l'international en développant la coopération, en partageant les bonnes pratiques et en organisant des stages de formation sur les outils informatiques, l'organisation d'événements locaux, le travail en

équipes interculturelles, l'organisation des bénévoles, l'autogestion des groupes (gestion du temps, motivation, prise de décision, résolution de problèmes), la gestion financière, la coopération avec les instances locales et éducatives.

Le premier séminaire (avec mobilités) a eu lieu du 25 au 29 octobre à Trieste dans le cadre des Journées Karstiques: Dropbox, google Hangouts, google doc, google, doodle, facebook... Voir : www.tea1906.altervista.org/alterpages/files/ProgramoSeminario.pdf

Les suivants se dérouleront à Toulouse en février 2014, en juin 2014 pendant le congrès écossais, en août-septembre 2014 à Visaginas (Lituanie) pour un festival, en décembre 2014 à Bialystok et en avril 2015 en Italie.

(info : Flo !)

Universala Kongreso de Esperanto

Lille2015, ek al la centa !

spektakla programo, infana kongreseto kaj junulara programo.

Vi povas informiĝi pri la centa UK kaj sekvi la novaĵojn vizitante la retejon www.lille2015.fr kaj la Facebook-paĝon www.facebook.com/lille2015

Jam ĉ. 250 homoj ŝatas kaj abonas la Facebook-paĝon, ankaŭ vi ŝatu !

Vi povas rilati kun la organizanta trio por informo, ideo aŭ kontribuo :

Retpoŝte : lille2015@lille2015.fr

Poŝte : **Espéranto-France/Lille2015, 4 bis rue de la Cerisaie, 75004 Paris, Francio**

En 1905, la unua Universala Kongreso de Esperanto (UK) okazis en la nordfranca havenurbo Bulonjo-ĉe-Mar. De la 25a de julio ĝis la 1a de aŭgusto 2015, la centa UK okazos en la nordfranca ĉefurbo Lillo (Lille) !

Universala Esperanto-Asocio (UEA) decidis la urbon Lillo en marto 2013. Post tiam, la Landa Estraro de Espéranto-France ekhavis vicprezidanton pri la UK Lille2015, nome Xavier Dewidehem, kiun helpas Julia Hédoux kaj Michel Dechy. En septembro, la konstanta kongresa sekretario de UEA, Clay Magalhães, revizitis Lillon por labori kun la trio de Lille2015.

Komence de decembro kunsidos kunlaborantoj por konsistigi la Landan

Kongresan Komitaton (LKK). Jen komenciĝas la kongresa laboro. La helpon de ĉiuj oni bezonas ! Se vi deziras iel kontribui, kontaktu Lille2015 (vd. la ĉi-subajn adresojn) por indiki la fakon kaj la gradon de via kontribuo.

La centa UK disvolviĝos en la vasta kongresejo Lille Grand Palais proksime al la urbocentro. Ekskursoj varios inter esperantista historio kaj nordfranca turismo, tra kaj ekster la Lilla regiono kaj kompreneble aparte en Bulonjo-ĉe-Mar. Pri-laborotaj estas i.a. kultura kaj

Appel aux bénévoles

Afin de commencer à constituer des équipes et d'anticiper sur les personnes que nous pourrions contacter en cas de besoin, nous vous invitons à remplir dès à présent le petit questionnaire ci-dessous qui n'engage à rien mais qui permettra de nous situer et de contacter les personnes en temps voulu. Merci !

1- À partir de quelle période pourriez-vous travailler sur ce projet ?

2- Quel genre de mission seriez-vous prêt à effectuer ?

- Exercer un poste à responsabilité
- Contribuer par des travaux d'organisation, de préparation, de rédaction, etc.
- Aider par un travail de « petites mains »

3- Dans quel domaine préféreriez-vous aider ?

- Accueil et orientation des congressistes
- Communication : grand public, contact avec les médias, distribution de supports d'information, etc.

- Communication : édition de supports, rédaction de bulletins d'information, etc.
- Excursions, avant et après congrès (organisation, guide, accompagnateur...)
- Finances
- Recherche de sponsors
- Programme Jeunes
- Programme Enfants
- Logement
- Programme de jour (réunions, conférences, ateliers...)
- Préparation des spectacles
- Soutien technique (son, lumière, préparation de salle...)
- Travail administratif (envois, préparation de documents, badges...)

Interasocia kongreso

Kongreso 2014 en Chambéry, inter montaroj kaj lagoj...

Chambéry estas la historia ĉefurbo de Savojo, sendependa ŝtato ĝis 1860 kaj la prefektejo de la samnoma departemento. Savojo kuŝas en Alpoj ĉe la landlimo kun Italio kaj proksime de Svislando, kio favoras la partoprenon de apudlandaj esperantistoj en la kongreso. La departementon kovras montaroj kaj trafluas du ĉefaj riveroj, Izero en la valo « Tarentaise » kaj Arko en la valo « Maurienne ». La plej granda natura lago en Francio – la lago Bourget – kuŝas apud Chambéry. La departemento famas mondscale pro sia « plej vasta skiebla kampo en la mondo » kaj la loĝantaro duobligas dum la kvin monatoj de la vintra sezono. La skiindustrio ĉefe lokita en la valoj estas la plej granda fonto de riĉeco. Ĝin sekvas metalindustrio dank'al la malmultekosta akvoenergio, agrikulturo kaj bankuracado. Savojo ankaŭ malfermiĝas al pli « milda » turismo dank'al admirindaj naturaj ejoj, lago Bourget kaj lago de Aiguebelette, la Nacia Parko Vanoise, la regionaj parkoj de la montaroj Bauges kaj Chartreuse, la famaj montpasejoj « Iseran », « Galibier » kaj « Petit Saint-Bernard », neforgeseblaj pejzaĝoj... Kvankam la naturo estas grave difektita pro la « blankora industrio » ĝi ankaŭ profitis de longa protekto. La Nacia Parko Vanoise estis la unua franca nacia parko kreita antaŭ kvindek jaroj, la lago Bourget kaj ties vivmedioj profitis ĉies atenton kaj agadon...

Dum la kongreso de Chambéry, ni proponos malkovri la regionon dank'al prezentado dum akcepta vespero kaj per ekskursita tago. Dum busveturo ĉirkaŭ la lago Bourget, vi admiros belegajn panoramojn, vi vizitos la abatejon « Hautecombe » superantan la profundajn

akvojn, vi manĝos borde de la kanalo « Savière » liganta la lagon al Rodano, vi traveturos la banurbon Aix-les-Bains. Se vi preferas piedmigradi, ni gvidos vin ĝis la montosupro « L'Épine » superanta Chambéry kaj la lagon kaj malsupreniros al la lago de Aiguebelette, kie vi povos gustumi specialaĵon, frititajn fiŝetojn. Aliaj povos ankaŭ paŝi de la urbo ĝis la domo de la ĝeneva verkisto, muzikisto kaj filozofo Jean-Jacques Rousseau kaj reveni tra fama parko kie staras arbo de Esperanto...

La kongresejo staras en la kvartalo Bissy, de kie oni povas facile atingi la stacidomon kaj la urbocentron per la komunaj transportiloj. Ni ne zorgos pri la tranoktado sed havigos liston de hoteloj.

Tamen ni proponos komunajn manĝojn en la kongresejo kondiĉe ke oni mendu la manĝojn sur la aliĝilo. Ni laŭeble proponos regionajn specialaĵojn.

La Rodanalpa Esperanto-Federacio elektis organizi preskaŭ lastminute la kongreson 2014, por senpezigi la francan esperantistaron en la perspektivo de Lille 2015. Certe se ni autaŭvidintus tion, ni farintus alimaniere. En nia federacio, ĉiam gravas organizi kongresojn ankaŭ malfermitajn al neesperanta publiko kaj kongresejo en la centro de la urbo estus pli trafa.

Tamen ni certigas al la partoprenantoj, ĉu francaj, ĉu alilandaj, tre agrablan amikecan kaj neforgeseblan travivaĵon.

Philippe Pellicier

Komuniko de FEI

Franca Esperanto-Instituto

F EI estas lingva institucio komuna al UFE kaj SAT-Amikaro, je la dispo de ĉiuj esperantistoj kaj esperantistaj organizoj en Francio.

Nia kunsido okazis la dimanĉon 6-an de oktobro en la sidejo de UFE.

Kiel anoncote, nia prezidanto de 2007, Klaŭdo Roux, ne renovigis sian kandidatiĝon por plia trijara mandat-periodo. Sin proponis por lin anstataŭi Vinko Markovo, kiu unuanime estis elektita.

Nun ni havas eĉ du vicprezidantinojn, Janine Dumoulin kaj Mirejo Grosjean.

La sekretario plu estas Ĵak Le Puil, la kasisto, Michel Dechy, la direktorino de la ekzamenoj, Anne Jausions (kun la helpo de la ceteraj membroj de la ekzamina centro: Janine Dumoulin, Vinko Markovo, Christian Rivière kaj Renée Triolle) kaj la respondeculo de la TTT-ejo, Pierre Dieumegard.

Ekde nun la studendaj verkoj por la Atesto pri Supera Lernado estas :

- *La fotoalbumo* de Trevor Steele,
  - *Ĉu vi konas Blaise Cendrars ?* de Manuel de Seabra,
  - *Kredu min Sinjorino* de Cezaro Rossetti,
  - *Ne ekzistas verdaj steloj* de Liven Dek.
- Sed antaŭ ĉio plej gravas instigi niajn kursgvidantojn puŝi siajn lernantojn al

La tarifo por la unuagrada ekzameno estas nur 10 eŭroj, kio ne devus esti obstaklo, ĉu ne ?

Cetere, la FEI-ekzamenoj taksas diversajn kapablojn, pri kiuj la nun popularaj KER-ekzamenoj tute ne okupiĝas, movada kulturo, pedagogio, tradukado, interpretado, uzo de Esperanto en turismo, scienco kaj tekniko. Do, ambaŭ ekzamen-sistemoj kompletigas sin reciproke.

Por pliaj informoj ne hezitu viziti nian TTT-ejon www.franca-esperanto-instituto.net

trapaso de ekzamenoj. Nur tiel la lernantoj kapablos taksii sian nivelon kaj havi emon al plia studado.

Ĵak Le Puil
Sekretario

Komuniko de JEFO

Nova estraro de JEFO

La nova estraro de JEFO (Espéranto-Jeunes) estis elektita en oktobro 2013 kun tre internaciema teamo.

Jen la estraranoj laŭ posteno :

- Prezidanto
David Hauser (Paris, 75)
- Vic-prezidanto
Alexandre Raymond (São Paulo, Brazilo)

- Kasisto
Quentin Weber (Lille, 59)
- Sekretario
Jérémie Bert (Montpellier, 34)
- Reprezentanto de JEFO ĉe TEJO
Laetitia Bert (Montréal, Kanado)
- Reprezentanto de JEFO ĉe UFE
Quentin Weber (Lille, 59)
- Reprezentanto de UFE ĉe JEFO
Julia Hedoux (Boulogne-sur-Mer, 62)

Raporto pri la junulara renkontiĝo

FESTO !

Venonta haltejo “Aĥeno.” Mi eltrajniĝas el la Thalys-rapid-trajno el la Parizo. Jen mia unua paŝo en Germanio, akceptite de tri amikinoj. Mi bedaŭrinde malfruas, FESTO jam komenciĝis de kelkaj tagoj. Tamen mia unua ekskurso apartenas al la festivalo “off”, kiel oni diras en Avinjono. Nia kvaropo vizitas Aĥenon, la katedralon, la tesalonon... poste la turismoficejon (nature) kaj la multajn jam okupitajn parklokojn.

Post tiu neeltenebla suspenso, ni aŭtas al Belgio kaj mi finfine alvenas en Kelmiso, meze de Neŭtrala Moresneto, iama kaj nuna Amikejo. La verda flago ŝvebas super la festejo, sub “ĉiel’ tiel griza, ke pendumis sin kanalo”. Sed ĉi tie flirtas ne la spirito de Brel, pli sendube tiu de l’granda Zaza.

Fu ! Jes ! Mi finfine spertas mian unuan Esperanto-renkontiĝon. Konsentite, ne ĉe la alia flanko de l’ Tero, sed tamen en Esperantujo. Unue, munti la tendon. Laŭsente, mi kuraĝas kiel gerilano, preta alfronti la malvarmajn noktojn de somero en orienta Valonujo. Nu, mia kuraĝo baldaŭ ŝanceliĝos pro la temperaturo. Tamen mi ja postvivis, ne zorgu ! Dank’ al la varmiga etoso kompreneble kaj ankaŭ al kelkaj bieroj. Okazo por mi malkovri la stelojn. Mi ne plenigu bankuvon de tiu bank-UVo, ĉar postrestas en mia poŝo nur kurioza flava plasta diskopeco. Stranga kiel tri-stela monero ! Post eta esploro de la loko, komenciĝas la vera kerno de l’semajno, amiki kaj amikiĝi (kaj eĉ pli se emo !). La amikoj sufiĉe afablas por ne rakonti al mi ĉion, kion mi maltrafis ĝis nun pro mia malfruo. Laŭdire, FESTO atendis min por fariĝi ankoraŭ pli mojosa... Kia ŝerco ! La programo anoncas multajn eventojn ja ege mojosaj... Inter aliaj ludoj, babiladoj, vizitoj...

Kaj ekskursoj al bierfabriko, Matriĥto, la “trilanda” punkto, ktp. Eblis al mi esplori, krom la urbeton Kelmis, ankaŭ la ĉefurbon de la germanlingva komunumo “Eupen”. Beleta urbo, kies trezorojn

kaj detalojn nia ĉiĉerono montras. Tie, ni pli akre konatiĝas kun la foli-pasto de l’ belga administra strukturo. Federacia nivelo, regionoj, lingvaj komunumoj, provincoj, kantonoj, municipoj. Simpleco mem ! Se temi pri administraj kukoj, la belga “tompuzo” respondas al la franca “mille-feuille”. Parolante pri kukoj, ni vizitas ankaŭ la ĉokoladfabrikon Jacques. Tial ke ne nur en Svislando gustumiĝas ĉokolado. Laŭ miaj kliŝoj, Belgio pli famas pro siaj frititaj terpomfingroj. Nepris, ke ni manĝis “fritojn”. Je la 4-a matene, meze de la granda kuirejo, aro da malsatuloj freneze senŝeligas terpomojn kaj tranĉas bastonetojn. Omar tutbone fritas ilin oraj. Kia orgio ! Pardonpeton al la fruaj birdoj, kiuj devos lavi niajn grasajn ŝprucaĵojn antaŭ ol aprezi la matenmanĝon.

Tre atenditaj momentoj de la programo, la koncertoj. Dum mia tro mallonga ĉeesto, malkovras mi vivantan muzikon en Esperanto... kaj en la franca. Je la esperanta flanko, kantis multajn i.a. Nikolin’, Kimo, Kajto, Ĵomart’ kaj Nataŝa, Jonny M., Kapriol’ kaj mi forgesas la nomojn – pardonu. Je la franclingva flanko Gaëtano. Nomo kvazaŭ esperanta, sed fakte tute belga. La kantisto kaj lia basgitaristo esprimas grandan intereson por la internacia lingvo, sed fariĝas iom frustrataj pro la lingva barilo dum la koncerto. La kantotekstoj tre gravas al Gaëtano kaj ni sentas, ke mankas al li io por komuniki sian entuziasmon inter la kanzonoj. Per kubuto, mi signas al mia sidnajbarino, Céline. Spit’ ! Ni kune alpaŝas sur scene-

jon por helpi Gaëtanon traduki. Tute certe mia unua fojo en esperantorenkontiĝo iĝas mia unua sperto kiel interpretisto. Kia ĝojiga fuŝaĵo tio estas !

Gaëtano malkovras la gajegan postkoncertan etoson. Samtempe kiel mi. Sed mi pli bone ol li rezistas la alkoholan sturmon ! Meze de la nokto, nia brusela kantisto vidiĝas meze de la dancejo koksolulanta, “varma kiel fritbudo” laŭ l’ belga diro. Duon-nuda. Eĉ pli ol duon-nuda, fakte. Restis nur la kalsono, se mi bone memoras. Nu, nu... Ĉu mi vere volas rememori tion ?

Rememoru ni pli volonte tiun gravegan eventeton, la paradon ! Ĉar ni ja paradis en la stratoj de Kelmis. Verdaj flagoj, verda trombono de Céline (por sonigi La Espero, tutnature, ne La Cucaracha !) kaj vere ĝoja humoro. Alveno al la loka muzeo. Muzeo pri la iama zinkminejo kaj Neŭtrala Moresneto. Ĉiuj ni revivigis la tiel apartan historion de tiu malgranda teritorio. Tiu eteta terpeco koncentras riĉan kulturon. Tio aŭdiĝas ekzemple simple en la paroloj de la homoj, kiuj parolas ĝenerale la lokan ripuaran dialekton, plus la (oficialan) germanan kaj mastras la francan kaj la nederlandan. Lernejo aldonas la anglan. Konsekvence, nia muzegvidisto tre klare komprenas la demandojn en Esperanto, kvankam ŝi neniam lernis la internacian lingvon. Tiu sperto tanĝas strangan kulminon.

Tro frue finiĝas mia restado en Belgujo. De tiam, mi sopiras al nova Esperantorenkontiĝo. “Ĉu vi pli bone komprenas, kial la lastaj du literoj de FESTO signifas terure organizita?” Ne ! Tute ne. Mi preskaŭ neniam konsciis, ke ĉio funkcias improvize.

Silĉjo

PS : Tompuzo (nederlande tompoes aŭ tompouce) similas al la franca kuko mille-feuilles (“millefeuille”) kun iom da kukaĵkremo inter tavoloj de foliigita pasto. Bonan apetiton !

Wahdah, Hurriyah, Ishtirakiyah

Unueco, Libereco kaj Socialismo

Unité, Liberté, Socialisme

Foje oni ĵetis inter nin knabon, kiu aspektis en mizera stato. Videble li estis postvivanto de torturo. Dum du tagoj li ne kapablis paroli al ni. Kio okazis al li ?

Li estis helpisto de bus-ŝoforo, kiu deĵoris apud dezerto. Lia ĉefo havis bedŭenan amikon. En petola malstreĉa horo, la ŝoforo Karim demandis al sia bedŭena amiko Abu-Nasir klarigi pri 'enigmo' jena : « Kiu estas la loko, kiu taŭgas al jena Trio : Unueco, Libereco kaj Socialismo (tio estas la politika Trio-devizo de la Baath-partio). Unueco rilate al iu loko, kien oni rajtas sole eniri ; Libereco, ĉar temas pri tia loko, kie oni povas tutlibere furzi ; kaj Socialismo, ĉar tiun lokon ĉiuj rajtas uzi laŭvice ? » La bedŭeno Abu-Nasir iom kontemplis kaj respondis « Karim, tio estas tute nekonata al ni en la vasta dezerto, certe tio devas esti iu urba afero ĉe vi la popolo de la « truo » (necesejo) ! ».

La anekdoteto plaĉis al Hasan, la helpisto, kiun bedaŭrinde li ŝatis rakonti al sia amiko en apuda kafejo. La ĉiam-atenta inform-policanaro kompreneble, krom okuloj, ankaŭ havas orelojn ĉie. La ŝoforo forkuris en alian urbon. Abu-Nasir, la bedŭeno, rajdis sur sian kamelon kaj malaperis en la dezerto, tamen la bedaŭrinda Hasan devis esti la viktimo de tiu danĝera humuraĵo.

Cetere, ni trovis per tio en la malliberejo novan ŝiboleton : ni komencis saluti nin reciproke per levo de tri fingroj. Kiam la gardistoj rimarkis tiun 'strangan' movon, ni asertis ke tio temis pri Unueco, Libereco kaj Socialismo- la devizo de la la Partio ! Policianoj mokridetis pro nia « fideleco » al tiu Parti-slogano.

Teksaĵo de rememoroj el malliberejo kun personaj vidpunktoj pri nia mondo kaj precipe pri Irako, la devenlando de la aŭtoro.

Un jour on jeta parmi nous un garçon qui avait l'air vraiment mal en point. Il avait manifestement survécu à la torture. Pendant deux jours, il fut incapable de nous parler. Que lui était-il arrivé ?

Il était assistant d'un chauffeur de car qui effectuait son service au bord du désert. Son patron avait un ami bédouin. Lors d'un moment de détente propice à la plaisanterie, Karim, le chauffeur, demanda à son ami bédouin Abou Nassir de résoudre l'énigme suivante :

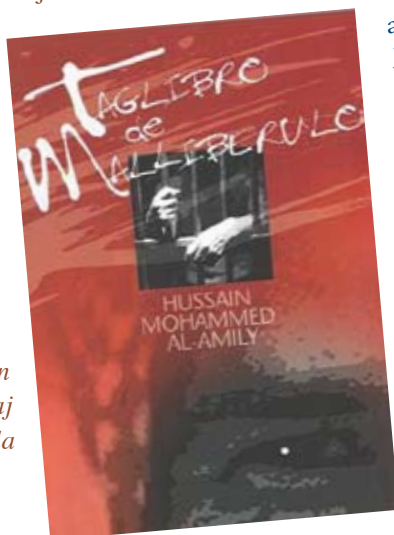
« Quel est l'endroit qui correspond au triptyque suivant : Unité, Liberté, Socialisme ? (Il s'agit de la devise politique du parti Baas) : Unité pour un lieu où l'on a le droit d'entrer seul ; Liberté parce que c'est un endroit où l'on est libre de péter tant qu'on veut ; et Socialisme car tout le monde a le droit d'utiliser ce lieu à son tour. »

Le bédouin Abou Nassir réfléchit un instant et répondit :

« Karim, c'est un lieu qui nous est tout à fait inconnu dans le vaste désert, ce doit être un truc qu'on trouve dans les villes, chez vous le peuple du « trou » (les waters) ! »

L'anecdote plut à Hassan, l'assistant, qui s'empressa, pour son malheur, de la raconter à son ami dans un café voisin. La police politique, toujours aux aguets, a évidemment non seulement des yeux, mais aussi des oreilles partout. Le chauffeur s'était enfui vers une autre ville. Abou Nassir, le bédouin, avait disparu dans le désert sur son dromadaire et c'est le pauvre Hassan qui se retrouva victime de cette dangereuse blague.

D'ailleurs, cela nous inspira un nouveau signe de ralliement dans la prison : nous nous mîmes à nous saluer en levant trois doigts. Quand les gardiens remarquèrent ce geste « bizarre », nous affirmâmes qu'il symbolisait Unité, Liberté, Socialisme - la devise du Parti ! Les policiers sourirent ironiquement de notre « fidélité » à ce slogan du Parti...

Extrait du Taglibro de malliberulo (Journal d'un prisonnier). Hussain Mohammed Al-Amily, Esperanto por Monda Interparolado, p.30, traduit en français par Yannick et Janine Dumoulin.

Souvenirs de prison de l'auteur, avec son point de vue personnel sur le monde et principalement sur l'Irak, son pays d'origine.

Brasensa Balado en Saint-Brieuc

En publika kantarango dimanĉon la 8^{am} de septembro 2013, Esperanto estis la sola fremda lingvo esprimiĝinta dum posttagmeza kantado de kaj memore al Georges Brassens.

Armor-Esperanto decidis aliĝi tiun publikan kantoprezenton kaj sep membroj provkantis kun gitaristo por prezenti al la publiko tri kantojn, *Povra Marteno*, *La geamantoj sur la verda benk'*, *En akvo de la klara fonto*.

Tiu aranĝo, ĉiun jaron alterne organizata ĉu de Rennes [ren] ĉu de Saint-Brieuc [san-brie], kunigis pli ol 200 gekantis-tojn en pli ol 80 kantgrupoj aliĝintaj. La celo estas nur kanti kanzonojn de G. Brassens, konatajn aŭ ne.

La organizantoj preparis kvar sonekipitajn scenejojn kun ĉeesto de teknikistoj tra la malnovaj kvartaloj de la urbo; samtempe, sole aŭ grupe, la kanzonoj invadis la tutan urbon. La publiko vagadis de scenejo al scenejo.

Ni konsciis ke ni vekas la scivolemon de la publiko; dume esperantistino disdonis foliojn de tradukaĵoj kun informoj pri Esperanto. Do, eblas plurmaniere vidigi Esperanton.

Estis agrabla kaj senpaga momento « sen pluvombre! » ni kantis sur la granda strato! ».

Raportis Franjo

Cocteau kaj Camus en Esperanto

Oni lastatempe celebris tiujn du famajn francajn verkistojn. La 11a de oktobro estis la kvindeka datreveno de la morto de Jean Cocteau. En Esperanto aperis liaj verkoj *La homa voĉo/La bela indifereculo*, en traduko de Roger Bernard kaj *La Fatomaŝino*, tradukita de Georges Lagrange.

La 7a de novembro estis la centa datreveno de la naskiĝo de Albert Camus.

La faman romanon *La Fremdulo* tradukis M. Duc Goninaz. *La Justuloj* siatempo estis surscenejigita de TESPAs, tamen la teatraĵo, tradukita de Georges Lagrange, ne estas ĝis nun eldonita.

Kaj jen opinio de leganto Bernard Behra:

« La Fremdulo, de Albert Camus, tradukita el la franca, estas libro, kiun mi aĉetis en librobokantejo. Ĝi mal-

bone odoris kaj perdis siajn foliojn pro malbona broŝurado. Mi tamen legis ĝin antaŭ pli ol ok jaroj en Esperanto. Strange!

Esperanto malkovrigis al mi majstron kaj ĉefverkon de la franca literaturo. Neniam mi estus leginta ĝin en franca, ĉar Camus estis por mi en listo de la verkistoj, kiuj naskiĝis kaj skribis nur por tedi kaj suferigi la lernantojn en liceoj. Mi nenion sciis pri Camus.

La Fremdulo faris gravan impreson al mi. La frazoj estis kiel pafoj. Malfacila etoso. Ĉio en la rakonto montras la ĉeeston de la absurdo en ĉia aspekto de la vivo. Fakte ĝi ne estas libro kiu kare-

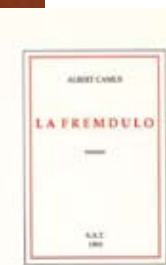
sas aŭ konsolas. Mi ne ŝatis la rakonton, sed ankoraŭ nun, malgraŭ la jaroj, mi restas en miaj sentoj, ke tiu libro estas grava verko de granda verkisto kun brilega stilo.

Mi nur fine de la lasta jaro malkovris,

ke Camus estas filozofo por la nuna tempo, danke al libro de Michel Onfray *L'Ordre Libertaire, La Vie Philosophique d'Albert Camus (La Liberecana Ordo, La Filozofia Vivo de Albert Camus)*. Nun mi posedas ĉiujn verkojn de Camus en la

franca (mi bedaŭras ke nenio alia aperis de Camus en Esperanto) kaj faris el tiu verkisto, unu el miaj filozofoj. Lia ĉefa filozofia demando estas *kiel kondukti?* Tiu demando jam estas en filigrano en *La Fremdulo*. »

Bernard Behra kaj Claude Nourmont

La legisto

Mi ŝategas paroli pri libro, kiun Jean-Luc Tortel tradukis. Temas pri *Der Vorleser*, de Bernhard Schlink, (en la franca *Le Liseur*, esperante *La legisto*).

Vidu http://fr.wikipedia.org/wiki/Le_Liseur

Tiu libro estas bona ilo por pridemandi sin kaj pensi pri etikaj aferoj.

Oni eltiris bonegan filmon *The Reader*. Vi trovos ĝin en lumdisco (DVD).

La lastan fojon, kiam mi rete skribis pri tiu libro, tuj poste Roberto K., hazarde, vidis aŭdiŝon pri la filmo apud kinejo, grumblis pri la uson-angla titolo por

filmo en la franca kaj « nekreble! mi ĵus legis pri *Le Liseur* », pensis Roberto, « Jes, tio estas la filmo eltirita de la libro, pri kiu Bernardo skribis ! ».

Tuj kun sia edzino Roberto iris spekti la filmon kaj lasis forflui en la aŭtomobilo la ĵus aĉetitan fromaĝon (*Menschterkaas*). Roberto vere ŝatis. Ne la forfluo de la fromaĝo, sed la filmon. Ĉu ne Roberto ? Do mia konsilo, ne aĉetu fromaĝon, sed tuj la libron *La*

legisto. Ĉesu legi la libron, kiun vi nun legas kaj tuj legu *La legisto-n*.

Alia konsilo, tute ne legu la komentojn pri la libro kaj la filmo, antaŭ ol legi/vidi ilin, vi iros de surprizo al surprizo. Do forviŝu la ĉi-supran vikipedian ligan.

Bernard Behra

Legisto, La. Bernhard Schlink. Tradukis J.-L. Tortel. Sezonoj. Kaliningrado. 2013.

En préparation du congrès mondial en Argentine

«**T**ango de la Amo » tel est le titre en espéranto de cet air de tango présenté en vidéo.

La musique est de Gilbert DRIGON, les paroles de Lorenzo TOMEZZOLI. Au chant, Mélanie PRIN, une très belle voix, une prononciation très claire... À écouter sans modération !

<http://www.youtube.com/watch?v=4hocwNvYrPM&feature=share>
(info : Jacques Baratié)

Ode à Samarcande

Lancement le 19 octobre à Samarcande (Ouzbékistan) d'un livre de poèmes de la poétesse russe Irina Alekseeva, lors d'une

soirée de gala à laquelle ont participé les plus hautes personnalités du monde culturel ouzbek.

A l'initiative d'Anatole Ionessov, fondateur du Musée de la Paix et grâce à l'espéranto comme langue-pont, 71 traductions de l'*Ode à Samarcande* ont été compilées en 62 langues. On doit la traduction en français à Raymonde et Renée Triolle.

Plus d'info (en russe) sur <http://gouzbe-kistan.uz/cat/marketing/Posvyaschenie-Samarkandyna62ya3ukax>

(info : Renée Triolle)

Huit ans de voyage autour du monde

Espéranto-Ile-de-France a fait venir Bruno Robineau pour une conférence sur ses huit ans de voyage autour du monde. Salle comble, public conquis.

Bruno et Maryvonne Robineau ont tout laissé tomber pour parcourir la planète avec une idée simple : échanger leur travail pour recevoir nourriture et logement et partager le quotidien des familles. Leur but ? Tisser des liens. Dans une conférence de 1h10, ils parlent de la rencontre interculturelle, une aventure intemporelle.

La vidéo est captivante et le débat qui a suivi la projection a été fructueux ; il a permis de connaître d'autres facettes de ce merveilleux tour des hommes.

Commentaire de Caroline à l'issue de la

soirée : « C'est une merveilleuse tranche de vie qui invite à s'ouvrir au monde, à éviter de juger, c'est une leçon de philosophie. De plus je suis enchantée de découvrir l'espéranto. L'idée est géniale de pouvoir se dire qu'en très peu de temps on peut maîtriser une langue. »

« Ils présentent l'espéranto de façon pédagogique. C'est percutant, efficace. Bruno est parmi nos meilleurs ambassadeurs de l'esperanto. Sa vidéo met très bien en valeur l'espéranto et le rôle prépondérant qu'il a eu dans leur odyssée. Un témoignage de cette sorte donne une vision très positive de l'espéranto » déclare une espérantiste. Si vous voulez les inviter, vous serez enchantés.

(www.voyage-tourdu monde.com)

Soĉi, reva urbo ?

Rusio estas unika lando pro tio, ke ĝi lokiĝas samtempe en Eŭropo kaj Azio, en Okcidento kaj en Oriento. Krome ĝiaj plej nordaj partoj troviĝas en la regionoj kun ĉiamfresta grundo kaj la plej sudaj partoj havas varmegan klimaton kaj kelkaj troviĝas eĉ en la subtropika klimata zono.

Kun Anna kaj mia patrino mi vizitis la urbon Soĉi, kie ripozis mia avino. Tio estis mia dua vojaĝo al tiu ĉi urbo (pasintfoje mi vizitis ĝin en 2002).

Kurte pri Soĉi

La urbo kaj ĝiaj ĉirkaŭaĵoj havas la subtropikan klimaton, kiun mi menciis antaŭe. Pro tio ekz. palmoj kaj pinoj

samtempe normale kreskas ĉi-regione. La urbo troviĝas parte en la kaŭkazia montaro kaj ĝia suda parto troviĝas ĉe la bordo de Nigra Maro. Pro tio ĝi havas plurajn ripozejojn.

La strandoj

Ili apenaŭ ekzistas. Plejparto el lokaj turistoj venas al Soĉi kun espero havi eblecon naĝi aŭ akvumiĝi en la maro. Jes, tian eblecon ili do havas, tamen... En la urbo la strandoj estas tre mallarĝaj kaj kovritaj per akraj ŝtonoj, krome abunda rubaĵo

estas kutima afero tie. Necesas menci, ke la strando estas plenplena de la laboristoj el apudaj regionoj, kiuj venis al Soĉi por iom drinki dum ripoztago. Ne miru, ke ili kuŝas sur la malpuraj ŝtonoj inter la rubaĵoj (iuj uzas por tio viŝtukojn, iuj uzas nenion) kun malpli ol

duonmetra distanco unu de la alia. Preskaŭ ĉiuj el ili senĉese fumadas. Apude oni amase kaj aktive vendas malbonkvalitan (sed tamen sufiĉe multekostan) «bieron» kaj «vinon», kiujn la «ripozantoj» kun plezuro drinkas ĉe la marbordo (krome ili foje kunportas vodkon, aĉetitan en la apudaj vendejoj). Apude situas signoj

kaj anonctabuloj, kie oni formale malpermesas apud la marbordo fumi kaj drinki, sed tio neniam ĝenas...

Vintraj Olimpiaj Ludoj, ktp

21-aj Vintraj Olimpiaj Ludoj okazos ĝuste en Soĉi. Tamen pluraj observantoj konstatas, ke la urbo pretas nek infrastrukture nek

morale. Laŭ niaj subjektivaj spertoj tio fakte estas vero: la prezoj por loĝado kaj manĝado por turistoj estas ege altaj, tamen la kvalito de la servoj estas subnivela; la urbo havas problemon kun la normalaj vojoj kaj publika transporto... Ni kelkfoje aĉetis kafon en la specialaj aŭtomatoj en la stacidomoj de diversaj urboj. Jen la kostoj: Dmitrov (moskva regiono) - 20 rubloj, Peterburgo - 25 rubloj, Moskvo (unu el la plej multekostaj urboj de la mondo, cetere) - 30 rubloj, Soĉi - 45 rubloj! La kafo kaj la firmao, kiu ĝin vendas, estas

la samaj! Ĉu vi imagas ripozlokon, kie oni postulos po 3-5 mil eŭrojn persone por unu semajno en 2-stela hotelo kun aĉa manĝaĵo kaj malpura necesejo, sen transporto kaj sen ajnaj aliaj oportunaĵoj? Se vi volas sperti tion, vizitu Soĉion! :) Ĝuste pro tio plejparto de rusianoj preferas ripozi en Egiptio, Turkio, Grekio, Bulgario, Hispanio... Tio estas multe pli komforta kaj malmultekosta, kompare kun la enlanda «ĉefa» ripozloko...

Niaj pozitivaj spertoj

La plej pozitiva afero estas ĉirkaŭaĵoj de Soĉi. Ili nuntempe estas sufiĉe sovaĝaj kaj ne tro aktive vizitataj de turistoj. Mi kune kun Anna rifuzis la «oficialajn» ekskursojn kaj pro tio sukcesis viziti multajn mirindajn lokojn. Unue ni piedmarŝis tra la Agura abismo al la monto Aĥun, de kie ni marŝis malsupren al la mara bordo. Ĉi-tage nia piedvojo estis ĉirkaŭ 40 kilometroj. Poste ni vizitis la pitoreskan montaron, kiu situas aliflanke de tiu monto. La lasta nia aventuro estis la vizito de pitoreskaj akvofaletoj, kiuj neniam aperas en turismaj programoj.

(El Ipernity-blogo de Dimi, 21^{an} de aŭgusto 2012)

